

TÒA ÁN NHÂN DÂN

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TỈNH ĐẮK LẮK

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Quyết định số: **50/2026/VDS-PT**

Ngày 08 – 5 – 2026

*V/v: Yêu cầu tuyên bố một người
khó khăn trong nhận thức, làm
chủ hành vi.*

QUYẾT ĐỊNH

PHÚC THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ

TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK LẮK

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Lưu Thị Thu Hương.

Các Thẩm phán: Bà Nguyễn Thị My My; Ông Nguyễn Duy Thuần.

Thư ký phiên họp: Ông Lê Khắc Anh – Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Đắk Lắk tham gia phiên họp: Bà Trương Thị Thu Thủy - Kiểm sát viên.

Ngày 08 tháng 5 năm 2026, tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk mở phiên họp phúc thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 02/2026/TLPT-VDS ngày 19 tháng 3 năm 2026 về việc “Yêu cầu tuyên bố một người khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi”. Do quyết định giải quyết việc dân sự sơ thẩm số 02/2025/QĐDS-PT ngày 04/9/2025 của Tòa án nhân dân khu vực 14 – Đắk Lắk bị kháng cáo.

- ***Người yêu cầu:*** Ông Lê Minh H, sinh năm 1962; nơi ĐKTT: Khu phố L, phường X, thị xã S, tỉnh Phú Yên (Nay là tổ dân phố L, phường S, tỉnh Đắk Lắk); chỗ ở hiện nay: Thôn H, xã X, thị xã S, tỉnh Phú Yên (Nay là thôn H, xã X, tỉnh Đắk Lắk) – có mặt.

- ***Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:***

1. Cụ Lã Thị H1, sinh năm 1932; nơi cư trú: Thôn H, xã X, thị xã S, tỉnh Phú Yên (Nay là thôn H, xã X, tỉnh Đắk Lắk) – vắng mặt.

2. Bà Lê Thị Minh T, sinh năm 1964; địa chỉ: Thôn T, xã T, huyện T, tỉnh Hải Phòng (Nay là thôn T, phường T, tỉnh Hải Phòng) – đề nghị giải quyết vắng mặt.

3. Ông Lê Minh C, sinh năm 1974; địa chỉ: Thôn H, xã X, thị xã S, tỉnh Phú Yên (Nay là thôn H, xã X, tỉnh Đắk Lắk) – có mặt.

Người kháng cáo: Ông Lê Minh C.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Theo đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự, người yêu cầu ông Lê Minh H trình bày: Cụ Lã Thị H1 có chồng là ông Lê R (chết năm 2021) và có 03 người con ruột gồm ông Lê Minh H, bà Lê Thị Minh T và ông Lê Minh C. Vào năm 1999, cụ Lã Thị H1 bị chấn thương sọ não, điều trị tại Bệnh viện C1 nên từ đó bị mất trí nhớ, hoang tưởng, không còn nhận thức. Nay ông H yêu cầu tuyên bố cụ Lã Thị H1 là người khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi. Đồng thời yêu cầu Tòa án chỉ định ông H là người giám hộ cho cụ Lã Thị H1 vì ông H là con cả và hiện nay cụ H1 đang sống cùng ông H.

Ông Lê Minh C không đồng ý tuyên bố cụ Lã Thị H1 là người khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi, không đồng ý chỉ định ông H là người giám hộ cho cụ Lã Thị H1.

Tại đơn gửi cấp sơ thẩm, bà Lê Thị Minh T không có ý kiến, đề nghị Tòa án giải quyết theo quy định pháp luật và đề nghị Tòa án giải quyết vắng mặt.

Tại Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 02/2025/QĐST-DS ngày 04/9/2025 của Tòa án nhân dân Khu vực 14 – Đắk Lắk đã quyết định:

1. Chấp nhận yêu cầu của ông Lê Minh H về việc tuyên bố một người khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

Tuyên bố cụ Lã Thị H1, sinh ngày 01/01/1932; số căn cước công dân: 031132004354, ngày cấp: 21/12/2022, nơi cấp: Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội; nơi cư trú: Thôn H, xã X, thị xã S, tỉnh Phú Yên (Nay là thôn H, xã X, tỉnh Đắk Lắk) là người khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

2. Chỉ định ông Lê Minh H – sinh năm 1962 (là con ruột); nơi ĐKTT: Khu phố L, phường X, thị xã S, tỉnh Phú Yên (Nay là tổ dân phố L, phường S, tỉnh Đắk Lắk); chỗ ở hiện nay: Thôn H, xã X, thị xã S, tỉnh Phú Yên (Nay là thôn H, xã X, tỉnh Đắk Lắk) là người giám hộ cho cụ Lã Thị H1.

Quyền và nghĩa vụ của người giám hộ thực hiện theo quy định tại Điều 57, 58, 59, 62, 63 Bộ luật Dân sự năm 2015.

Ngày 14/9/2025, ông Lê Minh C kháng cáo không đồng ý nội dung chỉ định một mình ông Lê Minh H là người giám hộ cho cụ Lã Thị H1.

Tại phiên họp, ông Lê Minh C giữ nguyên nội dung kháng cáo với lý do ông Lê Minh H cũng từng bị chấn thương sọ não phải điều trị tại Bệnh viện.

Quan điểm của Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Đắk Lắk: Căn cứ các tài liệu có trong hồ sơ thì cấp sơ thẩm chấp nhận yêu cầu của ông Lê Minh H, tuyên bố cụ Lã Thị H1 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi, đồng thời chỉ định ông Lê Minh H là người giám hộ cho cụ Lã Thị H1 là đúng quy định của pháp luật. Đề nghị Hội đồng không chấp nhận kháng cáo của ông Lê Minh C.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk nhận định:

[1] Xét kháng cáo của ông Lê Minh C, Hội đồng xét thấy:

[1.1] Về nội dung Tòa án tuyên bố cụ Lã Thị H1 có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi:

Tại Bản kết luận giám định pháp y tâm thần số 283/KLGD ngày 27/12/2024 của Trung tâm P đối với cụ Lã Thị H1 kết luận:

- *Về y học:* Từ sau ngày 15/4/1999, đương sự Lã Thị H1 bị bệnh Hội chứng sau chấn động não; tại thời điểm giám định bị bệnh sa sút trí tuệ; suy mòn cơ thể/chấn thương sọ não cũ.

- *Về khả năng nhận thức và khả năng điều khiển hành vi:* Từ sau 15/4/1999 đến tại thời điểm giám định, đương sự Lã Thị H1 hạn chế khả năng nhận thức và hạn chế khả năng điều khiển hành vi (*rất khó khăn nhận thức trong các vụ việc dân sự*).

Kể từ thời điểm giám định đến khi giải quyết việc dân sự, không có tài liệu, chứng cứ phát sinh liên quan đến nội dung đã kết luận về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi của cụ Lã Thị H1.

Khoản 1 Điều 23 Bộ luật Dân sự năm 2015 quy định “1. Người thành niên do tình trạng thể chất hoặc tinh thần mà không đủ khả năng nhận thức, làm chủ hành vi nhưng chưa đến mức mất năng lực hành vi dân sự thì theo yêu cầu của người này, người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ, xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ”.

Do đó cấp sơ thẩm chấp nhận yêu cầu của ông Lê Minh H, tuyên bố cụ Lã Thị H1 có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi là có căn cứ, phù hợp quy định pháp luật.

[1.2] Về nội dung Tòa án cấp sơ thẩm chỉ định ông Lê Minh H là người giám hộ duy nhất của cụ Lã Thị H1.

Theo quy định tại khoản 1 Điều 54 BLDS năm 2015, trường hợp Tòa án tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi thì Tòa án sẽ chỉ định người giám hộ cho họ trong số những người giám hộ quy định tại Điều 53 của BLDS năm 2015.

Khoản 2 Điều 53 Bộ luật dân sự quy định: *Trường hợp cha và mẹ đều mất năng lực hành vi dân sự hoặc một người mất năng lực hành vi dân sự, còn người kia không có đủ điều kiện làm người giám hộ thì người con cả là người giám hộ; nếu*

người con cả không có đủ điều kiện làm người giám hộ thì người con tiếp theo có đủ điều kiện làm người giám hộ là người giám hộ.

Khoản 2 Điều 47 Bộ luật dân sự quy định: Một người chỉ có thể được một người giám hộ, trừ trường hợp cha, mẹ cùng giám hộ cho con hoặc ông, bà cùng giám hộ cho cháu.

Theo bản xác nhận cư trú ngày 13/6/2025, văn bản trả lời xác minh ngày 06/8/2025 của Công an xã X và ngày 05/8/2025 của Công an phường S thì cụ Lã Thị H1 hiện đang sinh sống cùng ông H, là con cả của cụ H1; trong quá trình sinh sống tại địa phương ông H chấp hành đúng chủ trương, chính sách pháp luật của Nhà nước, chưa phát hiện vi phạm gì và cũng chưa lập hồ sơ xử lý về các hành vi liên quan đến an ninh trật tự tại địa phương. Vì vậy, cấp sơ thẩm chỉ định Lê Minh H làm người giám hộ duy nhất cho cụ Lã Thị H1 là có cơ sở, đúng quy định của pháp luật.

Ông Lê Minh C cho rằng ông H đã bị tai nạn chấn thương sọ não, đã từng điều trị tại Bệnh viện nên không đảm bảo việc giám hộ. Tuy nhiên, đến thời điểm hiện nay thì ông H không bị cơ quan có thẩm quyền tuyên bố bị mất hoặc hạn chế năng lực hành vi dân sự hay có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi. Ông Lê Minh H có đủ điều kiện quy định tại Điều 49 Bộ luật dân sự làm người giám hộ cho cụ H1. Người thân thích của người được giám hộ thực hiện quyền giám sát việc giám hộ theo quy định tại điều 51 Bộ luật dân sự.

Do đó, không có cơ sở chấp nhận kháng cáo của ông Lê Minh C, cần giữ nguyên quyết định sơ thẩm như quan điểm của Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Đắk Lắk tại phiên họp.

[2] Về lệ phí: Ông Lê Minh C phải chịu lệ phí giải quyết việc dân sự theo quy định của pháp luật.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

[1] Căn cứ điểm a khoản 3 Điều 375 của Bộ luật Tố tụng dân sự;

Không chấp nhận kháng cáo của ông Lê Minh C. Giữ nguyên quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 02/2025/QĐST-DS ngày 04/9/2025 của Tòa án nhân dân Khu vực 14 – Đắk Lắk.

[2] Về lệ phí phúc thẩm: Căn cứ Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

Ông Lê Minh C phải chịu 300.000 đồng lệ phí phúc thẩm, được khấu trừ vào số tiền 300.000đ (Ba trăm nghìn đồng) tiền tạm ứng lệ phí đã nộp (do Nguyễn Hữu

T1 nộp thay) tại Biên lai thu tiền số 0000945 ngày 23/9/2025 của Thi hành án Dân sự tỉnh Đắk Lắk.

[3] Quyết định này có hiệu lực pháp luật kể từ ngày ra quyết định.

Nơi nhận:

- VKSND tỉnh Đắk Lắk;
- TAND tỉnh Đắk Lắk;
- TAND khu vực 14, tỉnh Đắk Lắk;
- THADS tỉnh Đắk Lắk;
- Dương sự;
- Lưu: Hồ sơ việc dân sự.

**TM. HỘI ĐỒNG GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP**

(đã ký)

Lưu Thị Thu Hường